

– оқу және ойын әрекеті процесінде бірлескен іс-әрекет тәжірибесін қалыптастыру арқылы.

Біздің пікірімізше, коммуникативті дағдыларды дамыту үшін тек коммуникативті өзара әрекеттесуді ғана емес, сонымен қатар зейінді, есте сақтауды, ойлауды және т.б. дамытуға ықпал ететін танымдық ойындарда тиімді қолдану оң әсер береді. Біздің педагогикалық экспериментімізде бастауыш мектеп оқушыларының қарым-қатынас дағдыларын дамытуға әсер ететін ойындар: «Кел танысайық!», «Жинақ», «Мәтінді жинақтау», «Арал», «Тепе-теңдікті сақта», «Жануарлар», «Арқаға сурет салу», «Мақтау» т.б. Осы ойындар арқылы бастауыш мектеп оқушылары өмірдің әртүрлі аспектілерін, ересектер арасындағы қарым-қатынас ерекшеліктерін көре алады, осы арқылы өз білімдерін толықтырады, жеке қасиеттерін ашады, дағдылары мен коммуникативті қабілеттерін арттырады.

Коммуникативтік дағдыларды қалыптастыру – оқушыларды қарым-қатынас құралы ретіндегі тілді практикалық біліммен қаруландыруға бағытталған күрделі педагогикалық процесс. Бастауыш мектеп оқушыларында коммуникативті дағдыларды сыныптан тыс уақытта дамытқан дұрыс, осылайша балалардың бір-бірімен достасуға, ойынның барлық қажетті принциптерін түсінуге болатындығын атап өткен жөн. Ойын оқу-тәрбие процесінің үздіксіздігі мен бірізділігін қамтамасыз етуге көмектеседі, ортақ мүдделер мен қажеттіліктерге негізделген қолайлы эмоционалдық ортада балалар арасындағы тығыз байланыс пен қарым-қатынасқа мүмкіндік береді.

Сонымен қорытындылай келе, коммуникативті дағдыларды дамыту дегеніміз – оқушыны сұрақ қоюға және оларға нақты жауап беруге, қарастырылып отырған мәселелерді мұқият тыңдауға және белсенді түрде талқылауға, әңгімелесушілердің сөздеріне түсініктеме және оларға сыни баға беруге, өз пікірін дәлелдей білуге үйрету.

Бастауыш сынып оқушыларының коммуникативті дағдыларын педагогикалық деңгейде дамытудың өзектілігі қоғамның әлеуметтік тапсырысымен - баланың әлеуметтік дамыған тұлғасын қалыптастырумен анықталады. Коммуникативті дағдыларды дамытудың жеткілікті деңгейіне қажетті құрамдастардың бірі болып табылатын құзіреттіліктер баланың оқуға дайындығы мен мектеп бағдарламасын ойдағыдай меңгеру мүмкіндігін береді. Бастауыш мектеп оқушыларының әлеуметтік тәжірибесін кеңейту, мұғалімдер мен оқушылардың бірлескен жұмысы, сондай-ақ сыныптан тыс жұмыс та бастауыш сынып оқушыларының коммуникативті дағдыларын дамытуға ықпал ететін әдіс болып табылады. Бастауыш мектеп жасындағы балалардың психологиялық-педагогикалық ерекшеліктерін және қарым-қатынас дағдыларын қалыптастырудың сензитивті кезеңдерін ескере отырып, бірлескен іс-әрекетке негізделген коммуникативтік дағдыларды дамытудың дәл осындай құралдары, орасан зор әлеуетке ие деген пікірімізді білдіреміз.

1 Образование в Республике Казахстан: Сборник законодательных актов. - Том 1/ Под ред. М.М. Кузембаева. - Астана, 2018. - 352 с.

2 Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы. - Астана, 2019. - 83 б.

3 Бейсенбекова Г.Б., Молдабаева Р.А., Нұрғалиева С.М. Жас ерекшелік психологиясы. Оқу құралы. - Қарағанды: Ақ Нұр баспасы, 2020. - 186 б.

4 Степанов П.В. Внеурочная деятельность. Примерный план внеурочной деятельности в основной школе. - М.,: Огни, 2022. - 128 с.

5 Савенков А.И. Развитие эмоционального интеллекта и социальной компетентности у детей. - Москва: Национальный книжный центр, 2021. - 213 с.

6 Домырева Е.А. Формирование коммуникативной компетентности детей младшего школьного возраста // Тезисы доклада Всероссийской научно-практической конференции. - Курск, 2021. - С. 174-176.

Даулетбек Е., Академик Е.А. Бөкетов атындағы Қарағанды университеті, шетел тілдер факультеті, топ МИЯ-23, магистрант
(*Ғылыми жетекші – Ph.D, қауымд.проф. Күтибаева А.К.*)

АҒЫЛШЫН ТІЛІ САБАҒЫНДА АУТЕНТТІК СЕРИАЛДАР АРҚЫЛЫ СТУДЕНТТЕРДІҢ МОТИВАЦИЯСЫН ДАМУ

Мотивация оқу процесінде, әсіресе шет тілін үйренуде маңызды рөл атқарады. Студенттерге жаңа тілді үйрену кезінде мотивацияны сақтау қиын болуы мүмкін, себебі бұл ұзақ және қиын процесс. Сондықтан сабақта мотивация мен белсенділікті арттырудың тиімді жолдарын табу өте маңызды.

Оқыту үрдісіндегі маңызды факторлардың бірі – мотивация. Мотивациясыз оқу мақсаттарына жету қиын. Студенттер оны оқу үдерісінде меңгерсе, олар материалдарды, әсіресе ағылшын тілін тиімдірек түсіне алады.

Кейбір мамандарда мотивацияның белгілі анықтамалары бар. Хайкаленг, Наир және Кришнасамидін пікірінше, мотивация студенттердің ағылшын тілінде оқуда табысқа жетуін анықтаудың негізгі факторы ретінде қарастырылады [1]. Соңғы жылдары көбірек назар аударып келе жатқан тәсілдердің бірі ағылшын тілі сабақтарында мотивацияны арттыру үшін аутенттік сериалдарды пайдалану болып табылады. Аутенттік

сериалдар ана тілінде сөйлейтін аудиторияға арналған және тіл үйренушілерге арналмаған телебағдарламаларға жатады.

Оқу үрдісіндегі мотивацияны зерттеген ең алғашқы ғалымдардың бірі американдық философ және педагог Джон Дьюи болды. Дьюи мотивация оқу үдерісі үшін өте маңызды және студенттерге олардың қызығушылықтары мен қажеттіліктеріне сәйкес келетін іс-әрекеттермен айналысуға ынталандыру керек деп есептеді. Ол педагогтар оқушылардың мотивациясын ынталандыру үшін білуге, ізденуге және эксперимент жасауға итермелейтін орта құруы керек деп есептеді. Аутенттік сериалдарды қолдану мәселесінің өзектілігі мынада: барлық зерттеушілер оларды шет тілін оқыту процесінде қолданудың маңыздылығын мойындайды, бірақ олардың мазмұны мен жіктелуі, сабақта қолдану әдістері туралы әлі де ортақ пікір жоқ және теориялық негіздері дамымаған. Сондықтан практикалық әрекеттерде аутенттік сериалдарды қолдану өте шектеулі.

Ағылшын тілі сабақтарында студенттердің мотивациясын ілгерілетуде аутенттік сериалдарды қолданудың тиімді болуының бірнеше себептері бар [2].

Біріншіден, олар дәстүрлі тілді оқыту материалдарында жетіспейтін өзектілік пен шынайылық сезімін береді. Студенттер нақты өмірлік жағдайларда қолданылатын тілді көре алады, бұл олардың тілмен байланысын жеңілдетеді және оның контекстте қолданылуын түсінеді.

Екіншіден, аутенттік сериалдар студенттердің қызығушылығын арттыра алады. Қайталанатын және тартымды болуы мүмкін дәстүрлі тілді оқыту материалдарын пайдаланудың орнына, аутенттік сериалдарды пайдалану студенттердің тілге деген қызығушылығын оятып, оларды көбірек білуге ынталандырады.

Үшіншіден, аутенттік сериалдар студенттерге тіл мен мәдениетті жақсы түсінуге көмектеседі. Аутенттік сериалдарды көру арқылы студенттер тілдің нюанстарын және оның әртүрлі әлеуметтік жағдайларда қалай қолданылатынын біле алады.

Аутенттік сериалдар бастапқыда тілді үйрету үшін емес, басқа мақсат үшін жасалған. Бұл біздің ағылшын тілін үйренуге деген ұмтылысымызбен ағылшын тілінде сөйлейтін мәдениетте бізге дейін болған материалдар. Бұл ана тілінде сөйлемейтіндерге, яғни тілді үйренетін шетелдіктерге бейімделмеген және жеңілдетілмеген материалдар. Аутенттік емес сериалдар – ағылшын тілін оқыту мақсатында жасалған сериалдар [3].

«Сериал» термині сюжеті аяқталмаған немесе жартылай аяқталған көркем фильмдерге қатысты. Олар жоғары сапалы, жанрлық әртүрлілік және күрделі, көп өлшемді кейіпкерлердің аркасында жас аудитория арасында танымал бола бастады. Сонымен қатар, сериалдар дәстүрлі теледидардан ерекшеленетін әлеуметтік құбылыс болып табылады.

Сериалдар тіл үйренушілерге арналған шынайы материалдың тиімді түрі болып табылады, өйткені олар нақты өмірлік жағдайларда табиғи түрде сөйлейтін тілге енудің жан-жақты және тартымды әдісін ұсынады. Тіл үйренуде сериалдарды пайдалану бейнематериалға қарағанда бірнеше артықшылықтар береді.

Біріншіден, сериалдар тыңдау, түсіну және қарым-қатынас дағдыларын дамыту үшін маңызды болып табылатын тіл мен мәдениетке көбірек әсер етеді.

Екіншіден, сериалдар тіл деңгейлерінің ауқымын ұсынады, бұл оқушыларға тіл дағдыларын жетілдіре отырып, ілгерілеуге және өздерін сынауға мүмкіндік береді.

Үшіншіден, сериалдар жаргон, идиоматикалық өрнектер мен жергілікті әдет-ғұрыптарды қоса алғанда, мәдени ақпараттың бай көзін ұсынады.

Сабақ барысында аутентикалық сериалдарды қолдану бойынша келесі нұсқаулар қарастыруға болады:

1. Сәйкес мазмұнды таңдаңыз және ағылшын сериалында диалогтардың көп мөлшері қажет.

Студенттеріңіздің тілді меңгеруіне және қызығушылықтарына сәйкес келетін сериалдарды таңдаңыз. Ағылшын тіліндегі ағымдағы сериалдардың мазмұны айтарлықтай өзгереді және ағылшын сериалдарын таңдаудың негізгі критерийі олардың өмірге және әлемге оң көзқарасты насихаттау қабілеті болуы керек. Зорлық-зомбылық, қорқынышты элементтері бар фильмдерді қараудан алып тастау керек.

Топтамаларды таңдағанда, мұғалімдер студенттердің жасы, қызығушылықтары, танымдық дамуы, оқу мақсаттары және бар қиындықтар сияқты факторларды ескеруі керек.

2. Ұзындығы орташа, ал тілдік қиындық деңгейі жеңілден қиынға дейін болуы керек.

Ағылшын тілінде сөйлеу сабақтарында уақыт жиі шектеулі, сондықтан мұғалімдер таңдалған фильмдердің ұзақтығын ескеруі керек. Тым жылдам немесе ұзақ сериалдарға байланысты студенттер шаршаса немесе жалықса, бұл оқытудың тиімділігіне теріс әсер етуі.

Мұғалімдер романтика, драма, соғыс фильмдері, ғылыми фантастика, апат сценарийлері, криминалдық драмалар және эпикалық тақырыптар сияқты колледж өмірімен резонанс тудыратын және уақыт рухын көрсететін сериалдарды таңдауы керек. Бұл фильмдер білім, отбасы, неке, махаббат, шабыттандыратын өмір және философиялық ойларды қамтитын көптеген тақырыптарды қамтиды. Мұндай фильмдердің кейбір мысалдарына «Энмен бірге», «Королева», «Бақытсыз оқиғалар сериясы», «Достар», «Шерлок Холмс» және т.б. жатады.

Ағылшын тілі сабағында ағылшын тіліндегі сериалдарды пайдалану кезінде мұғалімнің рөлі дизайнер немесе көшбасшы болуы керек. Ағылшын тіліндегі аутенттік сериалдарды көру пассивті қарап отырып, мазмұнды ләззат алуы ғана емес.

А. Алдын ала қарау кезеңі

Ағылшын тілін ауызша сөйлеуге үйрету үшін ағылшын тіліндегі сериалдарды дайындау мұғалімдерге бүкіл сериалды басынан аяғына дейін көруге нұсқау берумен шектелмейді. Бұған қоса, студенттерге алдын ала түсініктеме беру үшін жаргон, сөздік және өрнектер сияқты ақпаратты санаттау маңызды.

В. Қарау кезінде

1. Бастапқы қарау: мазмұнды жалпы түсіну үшін студенттерге сериалды толығымен көруге мүмкіндік беріңіз. Бұл оларға оқиға желісі мен контекстті түсінуге көмектеседі.

2. Сөздік оқу: студенттер сериалды табиғи түрде қолданылатын сөздік қорына назар аударуға, оқшау сөздерге емес, контекстке назар аударуға шақырыңыз. Бұл практикалық тіл үйренуге ықпал етеді.

3. Кейіпкерлердің қарым-қатынасы: кейіпкерлер арасындағы динамика мен қарым-қатынасты түсіндіріңіз, өйткені бұл олардың фильмдегі өзара әрекеттесуі мен диалогына айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

4. Тіл қиындықтары: студенттердің түсінуіне көмектесу үшін сериалдағы кез келген тілдік қиындықтарды немесе мәдени нюанстарды бөлектеп, нақтылаңыз.

С. Бақылаудан кейінгі кезең

Сериалды көру соңғы мақсат емес, студенттердің ағылшын тілін ауызша қолдану қабілетін арттыру.

Міне, осы мақсатқа жету үшін кейбір негізгі әрекеттердің бөлінуі:

1. Сыныптағы талқылаулар: Студенттерді өз ойларымен, пікірлерімен және интерпретацияларымен бөлісіп, сериал туралы пікірталасқа қатысуға ынталандырыңыз.

2. Жазу жаттығулары: оқиғаны қайта жазу, сериалдарға шолу жасау, кейіпкерлерді талдау немесе серия бойынша жеке ойлар сияқты жазу тапсырмаларын тағайындаңыз.

3. Классикалық диалогты айту: Оқушыларға сериядағы есте қалатын жолдарды жаттап, айтып беру. Бұл айтылымды, интонацияны және ауызша ағылшын тілінде еркін сөйлеуді жақсартады.

Бұл зерттеу студенттерді ағылшын тілін үйренуге деген ынтасын арттыру құралы ретінде сабақта аутенттік сериалдарды пайдаланудың өзекті мәселесін зерттейді. Жоғарыда айтылғандарға сүйене отырып, студенттердің ынтасын арттыру үшін шынайы қатарларды қолдануға болады деген қорытынды жасауға болады.

Қорытындылай келе, аутенттік сериалдар студенттердің ағылшын тілі сабағында ынтасын арттыруда шешуші рөл атқарады. Нақты әлемдегі контекст, салыстырмалы мазмұн және тартымды әңгімелер тілдік дағдыларды дамытатын ғана емес, сонымен қатар тілге деген шынайы қызығушылықты тудыратын динамикалық оқу ортасын жасайды. Ағылшын тілі сабақтарына аутенттік сериалдарды енгізу студенттерді белсенді қатысуға және тілді үйрену процесіне енгізу ынталандырудың тиімді стратегиясы болып табылады.

1. Hayikaleng, N., Nair, S. M., & Krishnasamy, H. N. (2016). The Students Motivation on English Reading Comprehension. Utara Malaysia University: Malaysia

2. Nerea G. G. "Effectiveness and motivation of using authentic materials and creating authentic situations in the EFL classes". - Valladolid, 2018

3. Gilmore A., "Authentic materials & authenticity in Foreign Language Learning". - Tokyo University, Japan

Дашкина И.А., Карагандинский университет имени академика Е.А.Букетова, факультет иностранных языков, гр. МИЯ-22-1 eng, магистрант
(*Научный руководитель — к.п.н., ассоциированный профессор Бурмистрова В.А.*)

РАЗВИТИЕ ИНОЯЗЫЧНОЙ ГРАММАТИЧЕСКОЙ КОМПЕТЕНЦИИ МЛАДШИХ ШКОЛЬНИКОВ ПОСРЕДСТВОМ ВИРТУАЛЬНОЙ ДОСКИ MIRO

Иноязычная грамматическая компетенция является важным составляющим элементом иноязычной коммуникативной компетенции. Ее формирование на начальной ступени обучения иностранному языку зачастую игнорируется педагогами, вследствие сложности и энергозатратности процесса, поэтому большинство из них отдают предпочтение развитию других составляющих иноязычной коммуникативной компетенции. Однако, формирование иноязычной грамматической компетенции на начальных ступенях изучения языка является важным, поскольку грамматика – это основа для усвоения иностранного языка и успешного владения им. Важно само по себе понимание структуры языка, а грамматика является набором правил и структур, которые определяют, как строить предложения и выражать свои мысли на языке. Правильное уяснение грамматики позволяет разбираться в структуре языка и корректно использовать его элементы. К тому же, владение грамматической компетенцией необходимо для восприятия текстовой информации, так как грамматические правила часто влияют на осмысление и интерпретацию содержания. Кроме того, грамматическая компетенция необходима для уверенного общения на иностранном языке в связи с тем, что корректное использование грамматики позволяет учащемуся говорить без страха сделать грамматическую ошибку. В равной мере, нельзя не отметить важность знаний грамматики для продвижения дальнейшего обучения, то есть знание грамматики на начальных ступенях изучения языка представляет собой основу для дальнейшего углубленного изучения языка. Грамматическая компетенция позволяет легче усваивать более сложные грамматические явления и конструкции на продвинутых уровнях. В целом,